

דף ח

יא. א. מתי ראש השנה למעשר בהמה ומפני מה הוא נקבע אז?

ב. לאלו דברים אחד בתשרי הוא ראש השנה?

ג. ממתי ועד מתי שנת היובל מתקדשת?

א. לדברי רבי מאיר, באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה. ולרבי אלעזר ורבי שמעון: באחד בתשרי [ולבן

עזאי (בכורות נז-נח) – ספק, הלכך האלוליים מתעשרים בפני עצמם].

רבי יוחנן פירש שנחלקו בדרשת המקרא לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישירו; האם הזמן העיקרי של עיבור הצאן הוא באדר, זמן עטיפת העמקים, או בניסן זמן 'שירת' התבואה והתרועעות, והלידה חמשה חדשים לאחר מכן – באב או באלול, וראש השנה בסמוך – באחד באלול או באחד בתשרי.

ורבא פירש שנחלקו באופן הלימוד מעשר בהמה ממעשר דגן (עשר תעשר – בשני מעשרות), האם למדים סמוך לגמרו עישרו והיינו באחד באלול, כי יולדות באב, או למדים ממנו שאחד בתשרי הוא ראש השנה כמותו.

הרמב"ם פסק כרבי אלעזר ורבי שמעון (וכן נראית דעת החינוך. עפ"י מנחת חינוך שיא, ג).

ורש"י (בכורות) וסמ"ג (עשין ריב) הביאו משנת רבי מאיר כסתמה, שאחד באלול ר"ה למעשר

בהמה (עפ"י לחם משנה ולקוטי הלכות. וער"ח).

ב. באחד בתשרי ראש השנה לשנים. רב פפא מפרש: לשטרות, כשמציינים בהם מנין שנות מלכי אומות

העולם. ורבי זירא פירש: לתקופה (- לחישוב תקופות חמה ולבנה לפי עת בריאתן) וכרבי אליעזר שאמר בתשרי נברא העולם [אבל לרבי יהושע מחשבים מניסן]. רב נחמן בר יצחק אמר: לדין (שכתוב מרשית

השנה ועד אחרית שנה – מראשית השנה נידון מה יהא בסופה).

לשמיטים – שנת השמיטה מתחלת באחד בתשרי (ובשנה השביעית – מרשית השנה לגזרה שוה).

יש סוברים שבאילנות מתחילה שנת השמיטה בט"ו בשבט ולא באחד בתשרי (עפ"י ר"ה להלן

טו; של"ה ועוד). ואין כן דעת הרמב"ם ושאר פוסקים (עפ"י הגר"א, פאת השלחן, חו"א ועוד).

וליובלות – כרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא שאמר יובל מתחילתה מתקדשת והולכת (וקדשתם את שנת החמשים שנה).

לנטיעה – למנין שנות ערלה ('שנה'-'שנה' לגזרה שוה. ט).

לירקות – לענין שנות המעשר (כדלהלן יב). אפשר שלמדים מגזרה שוה 'שנה-שנה' ואפשר משום שמעשר תלאתו תורה בשמיטין. עפ"י תוס'.

לנדרים – שהמודר הנאה מחברו 'לשנה זו' כיון שהגיע יום אחד בתשרי עלתה לו שנה. (כדלהלן יב).

ג. לחכמים, היובל מתקדש ביום הכפורים, בהעברת שופר תרועה בו. ולרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן

ברוקא, שנת היובל מתקדשת והולכת מתחילתה – מראש השנה עד יום הכפורים לא היו עבדים נפטרים לבתיהם ולא משתעבדים לאדוניהם אלא אוכלים ושותים ושמחים ועטרותיהם בראשיהם. כיון שהגיע יום

הכפורים – תקעו בית דין בשופר, נפטרו עבדים לבתיהם ושדות חוזרות לבעליהן.

א. התוס' (ט. ד"ה ולאפוקי) נקטו לעיקר כרבי ישמעאל. וכן פסק הרמב"ם (שמיטה ויובל י, ד).

ב. נראה שלרבי ישמעאל העבד אסור בשפחה כנענית מראש השנה (עפ"י משך חכמה בהר כה, מא).

קדושת היובל מסתיימת בסוף חדש אלול יובל הוא שנת החמשים שנה תהיה לכם), ואין מוסיפים עליה כשם שמוסיפים בעלמא מחול על הקדש.